

Mirgu Marga

Rašo Kugis Mugis.

POTSDAMO konferencija tenusprendė vieną dalyką — pažaboti ir perdirtinti Vokiečių tautą iš pramonės ir žemdirbių. Vokiečiai pilnai savo likimo užsipelnė. Del nenumaldomo noro kitus diktatoriškai valdyti jie Europai daug asarų ir kraujo pridarė. Vokiečių pažabojimas lygus laukinio arklio prijuokimui. Prijuokinti, Vokiečiai, gali būti, Europai bus naudingi.

BET KONFERENCIJA nieko nepadarė pažabojimui kitos laukinės diktūros. Šimtai milijonų mažųjų tautų žmonių laukė savo laisvei užtikrinimo, bet nesulaukė. Lietuviams, Latviams, Estams, Lenkams, Vengrams, Austrams, Gulgarams, Rumunams ir Jugoslavams palikta dūsti komunistų diktūros smaugimu. Vokiečių diktūros atsikratę, jie pateko Rusiškoni vergijon. Čia pasaulio taikai pavojus.

AMERIKOS gyventojams negali patikti konferencijos tyla karo prieš Japonus klausimu. Kiek Maskva rėkavo apie antrą frontą kai ją Vokiečiai smaugė! Amerikonai ištikimai kaip vyrai padėjo Rusams mirtiną priešą nugalėti. Dabar Rusai kaip žmonės be garbės grobia viską Europoje, bet nei nemano Amerikos žmonių atsiderėti, padedant greičiau užbaigti karą su Japonija.

Maskva, istorijos akys, čia užsitraukia tamsią juodą plėmę. Amerikonai Rusų elgesio niekados nepamirš. Čia vėl pavojus pasaulio taikai.

MUSŲ katalikų visuomenė, matyti, jau pradeda savo vadus iš musmirinio snaudulio išbudinti, nes Katalikų Federacijos valdyba New Yorke, pasirodo (Birželio 11) svarščius klausimą kodel Lietuvai Vaduoti Sąjunga neineina į Amerikos Lietuvių Tarybą.

Federacijos valdyba aiškinta buv L. V. Sąjunga "nepasitūliusi konkrečių pasiūlymų", todėl ir neineina.

Amerikos Lietuvių Taryba, sakoma, turinti statutą, kurį kaž kodel saugiai nuo visuomenės slepia. Galėjo tą statutą pasiūlyti L. V. Sąjungai, kuri, kiek žinoma, tris kartus rašė 'A. L. Tarybai' vieningo veikimo klausimu.

L. V. SĄJUNGA savo stebėtinai energinga veikla išaugo didesniu dalyku negu bent sudėtinė Tarybos dalis. Tokiu būdu, gali būti, ALT statusas jos apimti jau negali ir, išties, reikia "konkrečių pasiūlymų", kurių Tarybos galvos, kaip dideli Lietuvos patriotai, nesugeba sugalvoti.

Geriausią pasekti pereinio didžiojo karo pavyzdį. Tautinė ir katalikų Tarybos tada sudarė Egzekutyvų Komitetą, kuris abiejų bendru vardu dirbo Amerikos Lietuvių politinį darbą. Tegul Taryba ir Sąjunga dabar sudaro panašų Komitetą ir tegul, vardan Lietuvos, kaip Kudirka sakė, Vienybė težių!

Iš PACIFIKO karo fronto iki Rugs. pabaigai bus sugrįžę 60,000 paliuosuotų karių sulg punktų.

ARMIJA tikisi paliuosuoti iš tarnybos iki Birželio 1, 1946, 1,500,000 kareivių.

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 80,000 Lithuanians in the State and 20,000 in Cleveland

No. 10
The Ohio War Museum
Columbus, Ohio

Kaina 5c.

CLEVELAND, OHIO AUGUST-RUGP. 10, 1945

(30-ti metai :: 30th year)

Japonija Naikinama Atomiškomis Bombomis

U. S. Vėliava Berline

Prez. Trumanui, Sekretoriui Byrnes ir keliems Amerikos generalams dalyvaujant, Berline iškeliamas Amerikos vėliava. Ši vėliava plevėsavo virš Romos kada Italija pasidavė.

LIETUVA PRIPAZINTA RUSIJAI

Karaliaučius ir Rytpusius Dalis Pavesta Maskvai

Sovietų spauda rodo didelio džiaugsmo trijų didžiųjų konferencijos sutarimų, kur Stalinas laimėjo veik viską sau. Tarp kitų dalykų Sovietams pavedama 5,400 daugiau ketvirtinių mylių Rytų Prusijos su Karaliaučium.

Sovietų radio ir spauda tą vadina "teisinga ir pastovia taika".

Pranešimai iš Washingtono sako kad Suv. Valstijos ir Britanija jau davė sutikimą Rusijai laikyti pasijungtas Pabaltijo šalis—Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Nors Potsdamo pranešime šios šalys neminimos, tačiau Lenkijos sieną nustatant paminėta kad dalis tos sienos eina prie Lietuvos, toliau prie Rytų Prusijos. Bet kadangi Karaliaučius ir Rytinės Prusijos dalis atsiduodama Rusijai, aišku kad visas tas Pabaltijo pakraštis ir pavedamas Sovietams.

Kitas keistas Potsdamo sutarimas yra tai kad Sovietams pavedama aprūpinimas Lenkijos karo atlyginimu kuris bus gautas iš Vokietijos. Reiškia, Lenkija taip pat yra Sovietų Rusijos dalis.

PREZ. TRUMAN gryžo iš Berlino, ir Rugp. 9 kalbėjo per radio, darydamas pranešimą. Dirva išspausdinta pirm jo kalbos, todėl apie jos turinį nieko negalima pasakyti.

Am. Legionas ir VFW, pereinio karo Amerikos karių organizacijos, nutarė į savo narius nepriimti komunistų.

Rusija Stojus i Karą

Amerika panaudojo naujai išrastas atominės bombas Japonijai sprogdinti — šis naujas karo pabūklas gali nulemti greitą Japonijos pasidavimą, arba jos visišką išnaikinimą.

Ši viena bomba yra galingsnė negu 20,000 kitų iksiol turėtų didžiųjų bombų.

Pirmutinė atominė bomba buvo nuleista ant Japonų miesto Hirošima Rugpjūčio 7, apie ką paskelbė pats Prez. Truman. Tai yra didžiausias ir baisiausias naikinimo pabūklas kokio iksiol žmonija neturėjo. Jeigu Japonai norės laikytis kare toliau, šiomis atomiškomis bombomis bus sunaikintos visos jų namų salos.

Antra bomba buvo nuleista ant Nagasaki miesto pora dienų vėliau.

Hirošima mieste tik viena atominė bomba išnaikino virš 4 ketvirtinių mylių plotą.

Pacijų Japonų pranešimu apie Hirošima sunaikinimą, žuvusių ir sužeistų skaičiai perdideli suskaičiuoti, visi gyvi daiktai — žmonės ir gyvūnai — tiesiog suspirginti tos bombos karščiu. Japonų radio tą ataką pavadino "nežmonišku ir barbarišku".

Kiti Japonijos miestai po senovės atakuojami didžiaisiais B-29 bomberiais.

Japonijai vėl ultimatumas

Prez. Truman ir vėliau Sekretorius Byrnes pakartotinai ragina Japoniją pasiduoti, kitaip jos laukia baisus sunaikinimas. Ar ji paklausys ar ne, tai jos reikalas.

Atominės bombos nugabenamos didžiaisiais lėktuvais ir, kaip Japonai tikrija, nuleidžiamos parasiutais, kad pats lėktuvas spėtų pabėgti gana toli. Pirmas bombos sprogmą jautė ir ore buvo sudrebintas Amerikiečių lėktuvas pasitolinęs net už 10 mylių.

Lenktynė su Vokiečiais

Šias atominės bombas išrasti ėjo smarkios lenktynės tarp Vokiečių ir Amerikos — Anglijos mokslininkų. Laimė kad Vokiečiai nespėjo padaryti jų, nors sakojau turėję fabriką Norvegijoje, kuris buvo sabotazinininkų sunaikintas.

Dabar klausimas ar S. Valstijos išduos tos bombos paslaptį Britams ar pasilaikys tik sau.

Apie atominės bombas žinojo Prez. Roosevelt ir Churchill. Amerikoje tapo išstatyta fabrikai joms iš-

Lietuviai Pabėgėliai Šveicarijoje

tobulinti, rizikuojant porą bilijonų dolarių.

Bolševikai pradėjo pulti Jauonus Mandžurijoj. Nežinia ar tai Potsdamo sutarimu, ar patyręs apie šias atominės bombas, Stalinas pradėjo atakuoti Japonus Rugp. 8, kaip praneša iš Washingtono.

Bolševikų įiegos ir lėktuvai pradėjo puolimą Japonų nuo Vladivostoko per rytinį kraštą Mandžurijos.

Jeigu Sovietai stojo į karą prieš Japonus, ir kadangi Prez. Truman turėjo tikslu prikalbinti Staliną išvien sumušti Japoniją, gal netrukus paaiškės kokius slapstus pažadus Truman padarė Stalinui.

Stalinas statė įvairius reikalavimus Potsdame už pagalbą prieš baigiamą sumušti Japoniją, ir jeigu jo sąlygos išpildytos, jis pasiūlyo stoti ir pasinaudoti iš padėties, nes Japonija vistiek jau kaip nugalėta.

Be prižadų užleisti bolševikams Azijos dalis, gali būti prižadėta dar ir ta 6 bilijonų dolarių paskola kuriuos Stalinas šioje šalyje senai įieško.

Prie to, Stalinas gal tikisi gauti ir atominį bombų paslaptį. ... Juk ir jam parpuo tas baisus pabūklas, kuris būtų labai naudingas "kapitalistišką pasaulį" išsprogdinti.

Gali paaiškėti kad "išlaisvintos" Kinijos dalys pasiliks Sovietų kontroleje, kaip atsitiko su "išlaisvintomis" Europos šalimis.

AMERIKOS LAIVŲ NUOSTOLIAI

U. S. armijos vadovybė paskelbė žinias kad vyksiant laivais į Afriką ir Europą prieš Italus ir Vokiečius nuskandinta ar sugadinta 41 kareivius vežantis laivas, su skėstanciais laivais žuvo 3,604 Amerikos kareiviai per 41 mėnesį karo. Tie nuostoliai reiškia tik 4 vyrus iš kiekvienų 10,000 laivais vežtų kareivių.

Prekinių laivų Vokiečių ir Italų submarinai ir lėktuvai nuskandino 1,554, su jais žuvo 6,066 jurininkų.

Per 11 mėnesių karo varikarū fronte Amerikos kariuomenė prarado 865,056 įvairių ginklų ir 81,379 visokių važiuojamų padargų, įskaitant ir tankus.

MIRE. Rugp. 6 Washingtono mirė Sen. Hiram W. Johnson, Republikonas, iš Kalifornijos, arti 79 m. amžiaus. Jis buvo priešas Tautų Lygos ir dabar nesutiko su Amerikos tarp-tautine politika.

(NUO REDAKCIJOS: Dirvai vėl atsiųsta daugiau straipsnių nuo mūsų pabėgėlių šveicarijoje. Tilps sekančiuose Dirvos numeriuose.)

LIETUVIAI PABĖGĖLIAI NUO RUSŲ PERSEKIOJIMU

(Laiškas iš Šveicarijos)

LIEPOS 22, 1945. — Ankstyvesniais laikais Šveicarijoje niekuomet negyveno didesnis Lietuvių skaičius. Kai Rusų carienė Kotryna, susitarus su tų laikų Prūsų karalium ir Austrų karaliume, 18-to amžiaus pabaigoje sudarė savo rušies Ribbentropo-Molotovo dalybų sutartį ir ėmė palaipsniui okupuoti istorinę Lietuvą ir Lenkiją, Lietuviškos kilmės Tadas Kosciūška, prieš tai dalyvavęs kovose už Amerikos Jungtinių Valstybių laisvę, stojo priešakin sukilimo prieš maskoliškus engėjus. Šis bandymas nustumti į rytus Rusiškąjį pavojų, deja, tuomet nepavyko, ir Tadas Kosciūška baigė savo amžių kaip politinis emigrantas Šveicarijoje.

Pereitame amžiuje Lietuvių tauta dar keliais atvejais sukilė prieš juodųjų carų priešpūdą, ir po kiekvieno sukilimo į Šveicariją patekdavo būrelis Lietuvių įieškojusį prieglobsčio nuo persekiojimų. Taip pat po 1905 metų sukilimo čia apsigyveno ne vienas Lietuvis.

Pereito didžiojo karo metu iš Šveicarijos buvo nemaža nuveikta kovoje už Lietuvos valstybinį prisikėlimą. Daugiausia Amerikos Lietuvių duosnumo dėka čia galėjo būti dirbamas informacinis ir kitoks politinis darbas. Vieno žodžiu Šveicarija yra suvaidinusi svarbų vaidmenį Lietuvių tautos kovose už laisvę. Svetimųjų jungo buvo nusikratyta.

Bet, kaip sakyt, Šveicarija vis delto niekuomet nebuvo priglobusi didesnio Lietuvių skaičiaus. Tik šymet likimas lėmė kad čia atsiderė apie 250 Lietuvių, suradusių pastogę nuo karo audros. Jeigu savaime tai tesudaro tik menką nuošimtį visų tų nelaimingųjų tautiečių kurie del svetimų okupantų turėjo apiešti savo tėvų žemę, visgi Šveicarija iksiol tiek daug Lietuvių vienu metu dar nėra mačius. Koks bus šios naujos emigracijos bangos likimas šiadien dar neįmanoma pasakyti. Lygiu būdu dar peranksti pranašauti kokiu mastu čionai patekę Lietuviai įstengs dalyvauti naujame žygyje už Lietuvos nepriklausomybę. Ateitis duos atsakymą į šios rušies klausimus. Gal šiadien dar išviso peranksti juos kelti.

LIETUVIŲ PABĖGĖLIŲ STOVYKLOJE

Bet neabejojame kad visiems bus įdomu patirti kaip pabėgėliai gyvena. Tuo tikslu rašantis šias eilutes aplankė specialinėse stovyklose ar patalpose sutelktus tautiečius ir, kiek tai buvo įmanoma, kelias dienas stebėjo jų gyvenimą. Šis aprašymas kurį aš pats pavadinau paprastu reportažu, yra mano keilios išdava. Norėčiau dar pastebėti kad vieno-kito vidujinio ausitvarkymo klausimo šiam aprašyme tyčia neliečiu kad nesukėlus ginčų. Per pasikalbėjimus su tremtiniais daug ko prisiklausiau. Nugirdau ir skundų, ties kuriais pagal reikalą teks progai pasitaikyti sustoti. Tačiau esu tikras kad skaitytojui pirmoje eilėje rupi susidaryti galimai bešališką vaizdą apie pabėgėlių sielvartus bei ateities planus, apie jų gyvenimo sąlygas. Kaip skaitytojas netruks pastebėti, vengiu minėti tremtinių pavardes. Visi žinome koks diktatorinis režimas užvaldė Lietuvą! Pavardės galėtų tik išaukti naujas kančias pasilikusiems okupuotoje Lietuvoje....

Tikiuosi kad dar ne vieną kartą teks tremtinius aplankyti ir jų gyvenimą stebėti. Iš keliolikos dienų pabendravimo su tautiečiais sugrįžau morališkai sustiprėjęs, naujų įiegų pasisėmęs. Tebūnie leista nuosirdžiai padėkoti visiems tiems brangiems tautiečiams bei tautietėms kurie taip atvira Lietuvai širdimi mane priėmė!

(Daugiau ant 3-čio pusl.)

Pfc. Wilbert L. Fleury iš Port Huron, Mich., tėvas 13 šių vaikų, tarnauja kariuomenėje. Paveiksle yra tik 11 vaikų, kiti du nebuvo namie laike fotografavimo. Fleury skaitosi "čampionas" karys didžiausios šeimos atžvilgiu.

DIRVA (THE FIELD)

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Friday in Cleveland by

Ohio Lithuanian Publishing Co.

6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Subscription per Year in Advance

In the United States \$2.00

In Canada \$2.50

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the Act of March 3, 1879.

DARBAI

U. S. Employment Service, valdžios išlaikomi darbininkų samdymo biurai visoje šalyje per Gegužės mėnesį pastatė į darbus 85,625 karo veteranus, iš jų 12,330 dalinai sužalotus. Per tą patį mėnesį USES pastatė į darbus išviso net 952,098 darbininkus. Tas parodo kaip daug darbininkų nėra pastovūs, meta vienus darbus ir įieško kitų.

Cumberland, Md. — Kilo streikas tarp 4,000 darbininkų keturiose popieros dirbtuvėse del nesusipratimų su darbdaviais.

Toronto, Kanada. — Čia praplieto mėsos skerdyklų darbininkų streikas — buvo sustreikavę 9,000 šios savaitės pradžioje.

Amerika patieks Europos šalims 15,000 traktorių ir daug kitų ukiu mašinų šio rudens laukų darbams.

Cincinnati, Ohio. — Kilo streikas Lockland lėktuvų dirbtuvėje plinta — streikuoją apie 2,000 darbininkų sutrukdydami B-29 lėktuvų dirbimą.

13 užmušta. Port Arthur, Kanada. — Grudy elevatoriaus sprogime užmušta 13 darbininkų. Sprogimas sukrėtė du gretimius miestus.

Žaibas užmušė 25 karves. Prairie du Sac, Wisconsin valstijoje, šiomis dienomis žaibas užmušė vieno ukininko 25 karves, kurios susirinko po medžių laike lietaus ir perkunijos.

Kongrese siuloma bilius skyrinui pinigų statymui 12,500,000 naujų gyvenamųjų namų bėgyje sekančių 10 metų.

EUROPA susiduria su badu šią žiemą, daug žmonių mirs iš bado, šalčio ir ligų, del išgriovimo jų gyvenimų ir išblaškymo po svetimus kraštus. Europos valdovai tikisi pagalbos iš Amerikos.

Valdžios Karo Darbo tarybos nariai už dalyvavimą sutaikyme streikų gauda nuo \$25 iki \$100 į dieną. Šimtas dolarių, sako nekurie valdžios žmonės, yra žymiai perdaug.

KARO AUKA. Kalifornijoje, tula 22 m. amžiaus kareivio žmona, gavus žinią kad jos vyras kare su Japonais Burmoje užmuštas, neužilgo išteikėjo už kito kario. Dabar ji gavo žinią kad jos vyras yra gyvas, randasis Rangoon ligo-ninėje.

Tokių ir panašių maišatienių tarp karių žmonių einasi daugybė.

Tegul meilė Lietuvos

Dega mūsų širdyse!

LAISVA LIETUVA

Laisvę pažinę —

Jungo nevilksim!

Musų Pareiga Didžiojo Pavojaus Valandoje

PRIEŠKOMUNISTINĖS AKCIJOS REIKSMĖ

Niekuomet dar Lietuviai tautai negrėsė toks didelis išnaikinimo pavojus koks jai grėšiąs. Tačiau kadangi tas pavojus šiuo tarpu kyla išskirtinai iš komunistų tai kova prieš komunizmą virsta visus Lietuvius vienijančiu veiksmu. Greta to, kova prieš komunizmą turi dar visur yra labai palankus momentas. Tiesiog: psichologinis momentas dar visur yra labai palankus komunizmui. Tat planinga prieš-komunistinė akcija yra ne tik Lietuvos bet ir viso iškšiol dar nesukomunistinto pasaulio laisvės sąlyga.

KOVOS SUNKUMAI

Prieš-komunistinė akcija nėra lengvas dalykas. Ne tik dėl to kad tai šiandien yra labai nepopuliariu, bet ir dėl to kad komunistai jau nuo senų laikų turi labai gerai susiorganizavę savo — komunistinę — akciją. Tačiau jei Lietuviai, kaip palyginamai maža tautinė grupė, vieni negali neutralizuoti komunistų sumaniam leidžiamų nuodų, šitai vis dėlto nereikia kad jie nieko negali padaryti. Deja, nelaimė yra tame kad jie ir to ką gali nepadaro. Dalguma jų lieka pasyvių didžiųjų pavojų akivaizdoje.

NAUDOKIMĖS MUMS KRIEINAMU GINKLU

Ginklas kuriuo mes šiandien dar tebegalime laisvai operuoti yra spauda. Tiesa, didžioji Amerikos spauda, del įvairių priežasčių budama lengvai prieinama komunistams, yra sunkiai prieinama Lietuviams. Tačiau ir šioje srityje paskutiniu metu buvo pasiekta žymių laimėjimų (p. Olio straipsniai apie Lietuvą Hearst'o laikraščiuose).

Betgi visa tai yra daugiau paskirų asmenų pasidarbavimo rezultatas. Jis yra džiugus ir sveikintinas reiškinys, bet, kaip patarlė sako, "Vienas karo lauke — ne karys".

Jei mes norime sulaukti šio-kio-tokio pasisekimo, turime išvystyti masinę akciją.

Štai jau prieš kelis mėnesius Lietuvai vaduoti. Sąjunga išleido Pulk. J. Petruičio "Lithuania Under the Sickle and Hammer". Kas, rodos, galėtų būti labiau aktualu ir labiau reikalinga šiuo momentu kaip tokia knygelė? Ir ar begali reikėti mažesnių pastangų savo Lietuviškam ir bendram politiniam subrendimui padeonstruoti kaip įsigyti dvi, tris šias knygeles ir jas padovanoti savo draugams Amerikiečiams? Štai paprastas prieš-komunistinės akcijos pavyzdėlis.

Deja, su kartėliu širdyje tenka pripažinti kad ne tik eiliniai tėvynainiai, bet ir vadai lieka abejingi tam darbui. Iš Lietuviškų laikraščių tik vienas — kitas pareklamuoja tą knygelę, o kiti tyli. "Ne mano prekė — negera".

O štai vienas Lenkų laikraštis, į kurio redaktoriaus rankas Pulk. Petruičio knyga pateko, apie tą leidinį parašė gražiausią recenziją. Ir sudaro musų gyvenimui, deja, jau ne toks svetimas paradoksas kad švėtimieji Lietuvos li-kimui parodo daugiau jautrumo negu mes patys.

Tiesa, ir sąvųjų tarpe visuo-

met atsiranda pasišventėlių, kurie dideliu užsidegimu varo prieškomunistinį darbą. Bet tai, kaip ir aukščiau minėtu prasiveržimo į didžiąją Amerikos spaudą atveju, yra daugiau individualus, o ne masinis reiškinys. Didžioji gi dauguma skendi sustingime.

Dėka šito bendro sustingimo jokie didesni darbai nėra įmanomi, ir šitas bendras sustingimas yra priežastis kad Lietuviai neturi savo skaičiui atitinkamo svorio Amerikos visuomenėje. Ir jei nebus susigriebta bent paskutiniu momentu tai musų įnašas į Lietuvos laisvės kovą bus labai mažas.

OBJEKTIVIOS LITERATūros APIE BOLŠEVIZMĄ SVARBA

Dabartinio metu kiekviena objektyvė knyga, apie bolševizmą mums yra vertingas ginklas. Kokie yra jos efektai parodo atsikimimas su Wm. H. White knyga "Report on the Russians", kurią bolševikų pataikunai net norėjo priversti išimti iš apyvartos.

Nuo musų pačių priklauso tuos efektus dar padidinti. Bet kad tai būtų įmanoma, mes turime būti solidarius kovotojai. Atskyrę iš savo tarpo musų raudonuosius išverstakilius, mes visi turime sudaryti bendrą prieškomunistinį frontą. Frontą aktyvų, karingą ir vieningą, kurs visomis priemonėmis — per radio, bendrąją spaudą ir specialius leidinius vestų energingą kovą prieš bolševikų propagandą.

Tokio fronto sudarymas — musų vadų uždavinys. Bet jo pasisekimas priklauso nuo mūsų visų. Jame turėtų nuskausti musų smulkūs ginčai, nes ko jie verti visos tautos mirties pavojaus akivaizdoje?

MUSŲ SOLIDARUMO BANDYMAS

Aukščiau minėtas leidinys yra geras musų solidarumo bandymas. Paskleiskime jį galimai plačiau, nes jis juk už mus visus kalba. Kada pasauliui kaldinami vergūvės retėžiai, parodykime kaip tais retėžiais buvo smaugiama Lietuvos tautos siela. Pulkinkink J. Petruičio "Lithuania Under the Sickle and Hammer" yra geriausia bolševizmo baismo iliustracija.

Julius Smetona.

KAS platina Dirvą — tas platina apsvietą.

SENATE REIŠKIAMA NEPASITENKINIMAI

"SEKLA NAUJAM KARUI", SAKO SEN. TAFT

Republikonai senatoriai Washingtono pareiškė griežtą kritiką prieš Potsdamo sutartis, tuomi duodami suprasti Prez. Trumanui kad Senate kils pasipriešinimų sutartis kurias Potsdamo dokumentas apima, nes senatas tvirtina Amerikos taikos sutartis.

Senatorius Taft pareiškė kad trijų didžiųjų sutarimas link Lenkijos, pavadant Lenkams kontroliuoti tiek rytinės Vokietijos kiek pati Lenkija turi savo žemės, "yra tik sėjimas naujo karo sėklų".

Senatorius Wheeler, Demokratas, taip pat parodė susirūpinimo kodėl nebuvo paminėta šioje sutartyje apie daugelį kitų Europos skaudžių vietų, tik Lenkija. Wheeler apgalvauja kad buvo apleista Jugoslavijos klausimas, kur, jo supratimu, žmonės pavergti, ir kur viską kontroliuoja Maršalas Tito ir viską ką Amerika ten teikia, jis dalina savo pasakėjams.

Kiti senatoriai stebisi kodėl nieko neminimo apie Sovietų stojimą į karą prieš Japoniją, kodėl nesutvarkyta Vokiečių karo belaisvių, esančių sąjungininkų rankose, likimas, kodėl nepaminta Graikija, ir ar Rusijos kareiviai bus ištraukti iš Lenkijos.

Senatorius Taft, kuris yra Republikonas, sako, jo manymu, Stalinas gauna viską ko tik jis nori ir nieko jis neatiduoda ką pirmiau yra užėmęs. Prezidentas Truman, Taft sako, stojo tartis šios šalies vardu nustatymui daugelio ginčijamų rubežių ir išlygų kurios uždedamos Vokietijai be jokio pasitarimo su Senatu ar su S. V. šalies žmonėmis.", pareiškė Taft.

Jis toliau tikrina kad veik nebus reikalo taikos konferenciją laikyti, kadangi veik visi klausimai bus nuspresti slaptuose užsienų reikalų ministerių posėdžiuose. Trys didieji įsteigę penkių asmenų komisiją taikos reikalams išspresti ir ta komisija susirinks Londono rugsėjo mėnesį. Ši taryba padarys taikos sąlygas Italijai, Romaijai, Suomijai, Bulgarijai ir Vengrijai.

LIETUVIAI PABĖGĖLIAI

(Tėssinsy nuo 1-mo pusl.)

Kai važiuoji žaliuojančiais, neapsakomą ramumą teikiančiais šveicarijos laukais, kai gėriesi nuostabią gamtą, kai šnekučiuojies su sekmadieniška pasipuošusiais vietos gyventojais, tiesiog sunku įsivaizduoti kad čia pat netoliese gyvena žmonės kurių krutinėse sukaupta tiek sielvarto. Dar labiau širdį sušaudžia kai žinai jog tą sielvartą kenčia musų tautiečiai. Gražiausi svetimo krašto vaizdai negali atstoti tėvynės, nors ten žmonės gal ir paprasčiau gyvena ir neturi vieno-kito šios gdynės patogumo. Kai su vienu poeto dovana apdovanotu tautiečiu išlėto kilom į kalną, eidami į Lietuvį tremtinių stovyklą, jis sušuko: "Graži gamta, bet vien reginiais sotus nebusi!" Galėjau jam tik pritarti.

Mano pirma sustojimo vieta buvo Yverdon. Tai nedidelis miestelis Prancūziškai kalbančių gyventojų kantone, Neuchatel ežero pakrantėje. Pirmas sutiktas gyventojas parodė kelią į Lietuvį bustynę. Kaitrų sekmadienio popietį pasiekiau kiek nuošaliau nuo miestelio centro esantį viešbutį "La Prairie", kuris pavestas išimtinai musų tremtinims. Mat, karo pasėkoje nemaža viešbučių stovi tušti, todėl viename-kitame jų apgyvendinti pabėgėliai. Toks viešbutis teko ir Lietuviams. Viešbučio rumai kiek apleisti, bet dabar juose atsirado nauja gyvybė. Ją teikia pabėgėliai kurių didžioji dalis, greičiausia, nei nemanė jog likimas juos kada nors atbloks į šveicariją.

Jau ištole pamačiau po medžiais pauksmėje susėdusius tautiečių grupes, tai besišnekučiuojančias, tai bekortuojančias.

Nuo vienos užstalės pakilo Kun. Dr. B, su kuriuo buvau jau susipažinęs Zueriche per studentų korporacijos "Lithania" vėliavos pašventinimo iškilmes. Bematant susipažinau su visu tautiečių būreliu. Ne mažiau džiaugsmo suteikė pažintis su vaikais, kurie, kaip paaiškėjo, kaip sykis tuo metu kelių tautiečių buvo su dideliu atsidavimu rengiami vaikų šventei, turėjusiai įvykti Yverdone kitą dieną. Čia pat vienas dailininkas trusė aplink vežimą, ant kurio buvo pavaizduota Lietuviška trobelė, o šalia jos pastatytas ratelis. Keli dailininkai bei architektai sumanė pavaizduoti vaikų šventės eisenoje senovės Lietuvos mokyklą pagal žinomą dail. Rimšos kurinį. Kaip iš tolesnio aprašymo matysite, pabėgėlių vaikų dalyvavimas šventėje susilaukė Yverdone visuomenėje didžiulio pasisekimo.

KAIP TREMTINIŲ BUSTYNĖ VEDAMA

Persistąjau tremtinių bustynė, vadinamos "Lietuviškuoju židiniu", vadovė, panelei Olga Tschamper. Pats židiny yra šveicarijos teisingumo ir policijos departamento žinioje. Be vedėjos, židinyje dar dirba trys kiti šveicariečiai tarnautojai.

Šiaip vidaus susitvarkyme pabėgėliai turi platoką autonomiją, nors ir yra tiesioginėje šveicarietų tarnautojų priežiūroje. Pagal bendrą pabėgėlių taisyklą tvarką, židinio gyventojai neturi teisės išeiti iš viešbučio ribų po 10 val. vakaro.

Pabėgėliai turi išrinkę savo komitetą, į kurį įeina: Kun. Dr. J. B. — pirmininkas; dipl. ekonomistas J. V. — vice pirmininkas; teisininkas J. K. — sekretorius; be to, ponios F. K. ir gimn. mokytoja B. J. Komiteto pirmininkas yra kartu židinio seniūnas, o visos komitetas eina seniūnijos pareigas. Komiteto vice pirmininkas ir abi komiteto narės sudaro ukio komisiją, kuri pirmoje eilėje rūpinasi finansiniais, daiktų ir produktų gavimo bei dalinimo ir tolygiais reikalais.

Besikalbėdamas su komiteto nariais ir belankydamas viešbučio pastatus, patiriu vis daugiau idomių smulkmenų apie pabėgėlių gyvenimą. Iš viso viešbutis, kartu su pagalbiniais pastatais, turi 69 patalpas. Šiuo metu židiny yra priglobę 130 žmonių, jų tarpe apie 30 vaikų. Šiuo metu keli kūdikiai yra išvydę šį pasaulį jau ištrėmė! Prie viešbučio priklauso apie du hektarai žemės. Dalį sklypo užima sodas, o kita dalis paversta daržais. Pats viešbutis yra gražioje vietoje, apsuptas medžių, teikiančių vasaros metu malonų pavėsį. Klimatas Neuchatel ežero pakrantėje leidžia auginti vynuoges, bet žiemą kambarius reikia kelis mėnesius šildyti. Iš didesnių miestų už kelių dešimčių kilometrų nuo Yverdone yra Lausanne, Fribourg, Neuchatel ir kt.

Šeimos turi po vieną kambarį, kurių įrengimas yra tipiškai viešbutiškas. Vaikučiai turi atskirus kambarius. Pagal amžių vaikučiai suguldyti po kelis viename kambarėje. Iš eilės dvi moterys turi naktį prie jų budėti. Mokyklinio amžiaus vaikai eina į Yverdone pradžios mokyklą. Jaunesnieji vaikučiai lanko paruošiamąją klasę, o mažiukai eina į židinyje įkurtą vaikų darželį. Šiam vadovauja ponis M. Z., padedama p-lės O. B. Pradžioje vaikams tenka nugalėti nemažą sunkumą, nes mokykloje dėstomoji kalba yra Prancūzų. Bet, kaip žinia, jaunimas greit pramoksta kalbą.

Užėjau į virtuvę. Ji atrodo senoviškai, didesnių patogumų neturi, užtat ir darbas joje sunkesnis. Visam virtuvės darbiui vadovauja p-lė J. U. Šiaip virtuvėje dirba dvi moterys paiminos, viena prieš pietus, kita po pietų. Toliau sekė lankymasis kalbykloje, prosykoje, siuvykloje ir tt. Visur matai rupestingą Lietuvos šeiminkės ranką.

(Bus daugiau)

•KINIJOJE per 1931 metų potvįnį 7 milijonai žmonių liko be pastogių ir apie 200,000 žuvo.

AUKOS LIETUVOS LAISVIMUI REIKALAMS

L. V. S. CENTRAS 6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Clevelandiečių Aukos LVS Seimui Birželio 24 d.

P. J. Žiuris \$50.00
Juozas J. Bachunas 50.00
Aleksas Banys 35.00
LVS 1 sk., Cleveland 30.00
Jonas Verbela 25.00
Dr. S. T. Tamošaitis 25.00
Izidorius Samas 25.00
Juozas Blaškevičius 25.00
Juozas Miliauskas 20.00
Antanas A. Ollis 10.00
Vic Anderson 10.00
Juozas Degutis 10.00
K. S. Karpus 10.00
Zofija Smetonienė 10.00
Jonas Brazauskas 10.00
F. Baranauskas 10.00
Juozas Vilčinskas 10.00
Jurgis Salasevičius 10.00
Ona Baltrukonienė 10.00
Ant. Smigels 10.00
Jieva Puziniukė 5.00
William Puzinas 5.00
Mrs. Anderson 5.00
Antanas Miliauskas 5.00
Kost. ir Ona Lesnikauskai 5.00
Mikas ir Marge Selius 5.00
Miss Andrews 5.00
Victor Petriks 5.00
Juozas Klimavičius 5.00
Peter Didžiūnas 5.00
Juozas Zorskis 5.00
Petras Luiza 5.00
A. Grigienė 5.00
Justinas Miščikas 5.00
Marcel Žitkus 5.00
Julius Smetona 5.00
Kazys Zinkevičius 5.00
Povilas Kaminskas 5.00
Bill Anderson 5.00
Vincas Petrauskas 5.00
Juozas Urbšaitis 5.00
Ant. Šimkunas 5.00
P. J. Žiuris 5.00
V. Gecevičius 5.00
Adomas Noreika 5.00

And. Urbšaitis 5.00
K. Varakojis 5.00
Jonas Alekna 5.00
Monika Samienė 3.00
F. J. Žiuris 3.00
Walter Guenther 3.00
Lucia I. Žiuris 2.00
Mrs. J. Klimavičius 2.00
Ant. Zoruba 2.00
Juozas Alavočius 2.00
X. 2.00
Aukštaitis 1.00

(Viršijimui \$500 sumos ant-ru kartu aukavo):

Ona Baltrukonienė 4.00
Dr. J. J. Sims 2.00
F. J. Žiuris 2.00
Jonas Rouika 2.00
Mrs. ir Mr. Rubas 2.00
K. S. Karpus 1.00
Marė Miščikienė 1.00
Mrs. Matusevičienė 1.00
Mrs. Zorubienė 1.00
A. Urbšaitis 1.00
A. A. Ollis 1.00
K. Varakojis 1.00
Julė Salasevičienė 1.00
F. Užusenis 1.00
Martinas Vilčinskas 1.00
Victor Petriks 1.00
Adelė Gribauskas 1.00
A. Smigels 1.00
Mrs. Rouika 1.00
Mrs. F. J. Žiuris 1.00
Juozas Bendgeris 1.00
Juozas Degutis 1.00
J. Miliauskas 1.00
Mrs. M. Galdikienė 1.00
J. Vitkauskas 1.00
Parengimo pelnas 51.00

KITOS AUKOS

William B. Prank, 10.00
Yakima, Wash.
Ant. Miklušis, 5.00
Sugar Notch, Pa.
Kazys Kraučinas, 1.00
New York
Wilcox & Follett Co. 2.00
Chicago

REMKIT KARO PABĖGĖLIUS DIRVOS BENDRADARBIUS

Lietuvos Karo Pabėgėlių Dirvos Bendradarbių AUKŲ KUPONAS

DIRVOS REDAKCIJAI

6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio.

Prijausdamas jūsų sumanymui paremti Karo Pabėgėlius bendradarbius-rašytojus, šiuomi siunčiu savo auką \$.....

Su pagarba

Vardas ir Pavardė.....

Adresas.....

Miestas..... Valst.....

ŠTAI TAS PULK. JONO PETRUIČIO APRAŠYMAS JO PERGYVENTŲ KANČIŲ BOLŠEVIKŲ NAGUOSE KNYGA IŠLEISTA ANGLIŠKOJE KALBOJE .

'Kaip Jie Mus Sušaudė' 1 knyga \$1

(Lithuania Under the Sickle and Hammer)

(80 puslapių — su paveikslais — su Pulk. Petruičio biografija, su Lietuvos istorija)

UŽSISAKYKIT JŲ PLATINIMUI - 6 UŽ \$5, 15 UŽ \$10

'Timeless Lithuania' \$3

(Su Lietuvos vaizdais, su Autoriaus Dr. Norem atvaizdu, su Lietuvos žemėlapiams)

Užsakymus siųskit cash pinigais arba čekiais, ir tuoj gausit savo knygas.

LIETUVAI VADUOTI SAJUNGA
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Prancūzijoje, mušiams pasibaigus, ukininkai paleidžia į laukus savo karves. Štai karvės ganosi prie sau nepažįstamų pabuklių — paliktų kanuolių šovinių.

Dienos Klausimais

Redaktorius — K. S. KARPIUS — Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio

SPRENDIMO BEJIEŠKANT

Jau įvyko

DABAR mes jau tikrai galime pasakyti kad maždaug prieš metus laiko Life magazine tilpęs buvusio J. Valstybių ambasadoriaus Sovietų Sąjungai ir Prancūzijai W. F. Bullitt'o straipsnis "The World from Rome" buvo daugiau negu toleriškas. Lygiai taip pat dabar mes matome ką reiškė kai velionis Prezidentas Roosevelt, grįžęs iš Jaltos, savo kalboje pabrėžė kad busia teisinga jei kraštėlis Rytprusių priklausys Rusams. Tat nenuostabu kad bolševikai bene buvo pirmieji kurie šlovintė šlovino Jaltos nutarimus. Ir kodėl jų nešlovinti jei toks didelis grobis buvo jiems pažadėtas? Lygiai taip pat yra aišku kodėl bolševikai taip išpludo Bullittą: peranksti, mat, jų gobšios užmačios buvo atskleistos.

Naujoji Europa

Bullitt'o pranašystės šiandien jau yra įvykęs faktas: Balkanai, Rytų Europa ir dalis Vidurio Europos jau yra bolševikų nuosavybė. Ir tereikia stebėtis laikraščių ir žurnalistų naivumu kai jie kalba apie Rumuniją, Bulgariją, Lenkiją kaip apie nepriklausomas valstybes.

Vadinami daiktus tikraisiais jų vardais, Europa mes šiandien tegalime skirstyti į bolševikišką ir į kandidatuojančią į bolševizmą. Ir jeigu su bolševikais nebus karo tai ir ta Europos dalis kuri šiandien dar nėra bolševikiška, neišvengiamai turės pereiti bolševikų priklausomybėn.

Amerikiečiai su Anglais šiandien jau kaltina Franco kad, girdi, jo valdžia esanti "ašies" padaras. Kaip tas Ispanijos smerkimas pasibaigs sunku tuo tarpu ką nors tikėsinio pasakyti, bet yra aišku kad jei ten nebus Franco tai bus bolševikai. Gi subolševikinus Ispaniją, Italiją ir Prancūziją padėtis dar labiau pašlytų. Ogi ir iš viso, jei šios pastaros valstybės šiandien dar nėra sovietų respublikos tai daugiausia tik dėlto kad Europoje tebestovė galinga sąjungininkų kariuomenė. Bet, kaip paskutinieji įvykiai rodo, ji gal jau neužlojo bus atskaita. Tuomet Prancūzijos ir Italijos "tautos" turės galimybės "apsispręsti" ir, be abejo, "išsirinks" bolševikiškus šeiminkus.

Šį "apsisprendimą" įvykdžius, likusios Europos dalies — nepriklausomų ir karo nepaliestų Švedijos, Šveicarijos ir Portugalijos — valstybių subolševikinimas tebus vaidu žaizdas. Ir išeis paradoksaliai dalykas: vietoje Hitlerio tukstantimečio Reicho bolševikai didžiųjų demokratijų pagalba bus sukūrę gyvavimo požurių gal ne tokį ilgą, bet apimties atžvilgiu ne mažesnę pan-Europos komunistinį sovietą. Šitokių įvykių galimybės akivaizdoje, kyla du klausimai: kaip į visa tai pažiūrėti Anglija su Amerika ir kaip bolševikams sektųsi valdyti gyventojų skaičium lišliojinę Sovietų Sąjungą daugiau negu du kartus viršįjančią Europą?

Anglijos ir Amerikos reakcija

Turint galvoje ligišiolinę Anglijos ir Amerikos apseasamento politiką, neatrodo kad Europos subolševikėjimas įstengtų iš pagrindų pakeisti jos kryptį. Ypač to nelauktina iš Anglijos vyriausybės, kuri, kaip skelbiama, yra nusistatčius Angliją labiau suartinti su Sovietų Sąjunga.

Ta proga betgi tenka pastebėti kad šiandien dar nežinia kokia bus tolimesnė Anglijos vidaus įvykių evoliucija. Kapituliacija užsienio politikoje ir netvarka bei išgyvenimas viduje — šitai, socialistams Anglijos valdžią paėmus, yra labai galimi dalykai — gali išsukti reakciją ir parengti kelią netikėtumams. Nereikia vis dėlto užmiršti kad net ir Anglija, tiesa, jau prieš tris šimtus metų, irgi yra turėjusi diktatorių — Oliverį Cromwell.

Kas dėl Amerikos, tai jos reakcija į Europos įvykius didžia dalimi priklausys nuo Anglijos nusistatymo ir, savų ruožtu, nuo vidaus įvykių, nuo to kuria kryptim — kairėjančia ar dešinėjančia — tekės pokarinio gyvenimo srovė.

Nauja Sovietų Sąjunga — naujos problemos

KIEK tai liečia klausimą kaip bolševikams sektųsi valdyti Europą, atsakymas tegali būti spėjiojimas. Galima, aišku, manyti kad jie valdytų išskirtinai terorų. Betgi, antra vertus, ir didžiausias teroras negali pakeisti fakto kad liksiolinė Sovietų Sąjunga yra Rusijos tėsinys, tuo tarpu kai bolševikų naujai kuriamoji sovietinė valstybė jau būtų visai naujas dalykas. Vokiečiai, Prancūzai, Italai, nors ir ineitų į naująją komunistinę valstybę, vis dėlto liktų Vokiečiais, Italais ir Prancūzais. Atseit, greta socialinių atsirastų nauji tautiniai santikiai, kurie nesudarė problemos ligišiolinėje Sovietų Sąjungoje, kurioje jau buvo nusistovėjusios Rusiškios tradicijos ir kurioje Rusiškasis elementas buvo aiškiai ir neginčijamai dominuojantis.

Bolševikų pasigyrimai kad jie moka labai gražiai suderinti tautybes yra fikcija ir viena užsieniui skirtų tu propagandos priemonių. Tikrovėje jie yra gal nei kiek nemažesni, jeigu tik dar ne didesni, rusintojai kaip caro režimo žmonės. Taigi tautybių klausimas neišvengiamai iškiltų ir jis sudarytų didelę problemą. Aišku, ta tautybių problema sudarytų ne vien tik Italai, Vokiečiai ir Prancūzai — ją sudarytų visos bolševikų absorbuotos Europos tautos — tačiau tie trys yra būdingi kaip skatlingiausi ir stipriausi visų Europos gyventojų. Jie gali gerokai subolševikėti, bet jie nekuomet nesurūsės, ir jų tėvynių susinimas bei eksploatacija Rusijos naudai — kad taip tikrai būtų, abejoti netenka — net ir aršiausiems Vokiečių, Prancūzų ir Italų ko-

Spaudą Nepatenkinta Postdamo Posėdžiu

Amerikos spaudos dalis reiškia nepasitenkinimo Potsdamo konferencija, kurios nuoveikiai reiškia tiek pat kiek ir Jaltos konferencijos sutarimai.

Chicago Daily Tribune rašo: "Daugybė žmonių visame pasaulyje iš pirmo paskaitymo Jaltos dokumento manė kad jis prižada teisingą ir padorų išsprendimą Lenkijos klausimo, kuris labiausia tada apėjo. Gi kaip mes dabar žinome ir kaip tas dokumentas aiškiai dabar suprantamas, Mr. Roosevelt ir Mr. Churchill davė Stalinui viską ko jis norėjo. Jie gavo mažutes ir bereikšmes paviršines pamainas Lenkų valdžios atžvilgiu; Stalinas gavo pačią tą valdžią ir gavo Lenkiją. Jis taipgi gavo, kaip mes vėliau patyrėm, nes tas nebuvo pamėnėta raštuose, prižadą trijų vietų San Francisco konferencijoje."

Pabaigoje to straipsnio Tribune pridėda trumpą bet reikšmingą sakinį: "Europai labiausia reikia atsikvėpimo nuo neapikantos ir atgaivinimo vilties. Jei Potsdamo konferencija tų dalykų nepatiekė ji neatstiekė nieko".

munistams nepatiktų. O jei taip tai jų santikiai su Maskvos Rusiškaisiais bolševikais galėtų visai pašlyti.

Tiesa, iki šiol ne Rusai komunistai buvo akli Maskvos tarnai. Bet tai būtų dėlto kad jiems buvo reikalinga Maskvos pagalba ir globa jų planuojamiems išdavimams įgyvendinti. Bet kai visa tai bus padaryta, Rusiškioji Maskvos supremacija jiems bus nebemaloni ir bolševikiškasis rojus virstų brutalia Rusiška verguve.

Dar toli galas

Šito akivaizdoje, jau dabar galima numanyti kad bolševikiškoji revoliucija, jei ji ir daug turi šansų pasiekti Europoje (o gal net ir pasaulyje), nebutų galutinis problemos išsprendimas, kaip bolševikai giriiasi. Ji nepanaikintų tautinio jausmo, kaip lygiai jai iki šiol net pačioje Rusijoje nėra pasisekę užšlopinti religinės sąmonės. Žmonija, išgyvenus baisiausias žudynes, vargą ir išniekinimą, neišvengiamai atsigryžtų į praeitį, kurios buvo atsidėjus kruvinoms, išdavimui, melui ir neteisėbe pagrįstos ateities deliai. Relingumas ir tautiškumas, prieš kuriuos yra atsisukęs marksistinis socializmas ir įvairūs kitoki izmai, vėl virstų paklydusių žmonių vaikų sielos turtu.

Bet... Kol tai įvyks, prie šio karo metu kritusių ir jo pasekmėje krisiančių milijonų nekaltų gyvybių dar teks pridėti didelę daugybę naujų nekaltų aukų. Ir kažin ar mūsų kartai iš viso beteks sulaukti to posukio.

Kodėl? Atsakymo nėra, o vietoje jo galingai skamba išpudingi Senojo Testamento žodžiai: "Aš esu jūsų Dievas, galingas ir rustus, Aš baudžiu už jūsų tėvų neteisības iki trečios, iki ketvirtos kartos."

TIKĖKI, LIETUVA!

Supratau, kai brėško rytmečio pašvaistė, Kad yra Laisvė nuostabiai taip brangi; Todel tu, Lietuva, taip esi nuliudus, Priešo pavergtą labai gailiai verki.

Mačiau kaip Rusas, Vokietis vėl gi riejos, Laisvę žadėjo, bet jie Tave smaugė; O dabar, aprimus, Tau pastogės nėra — Platusis pasaulis vien tik tau slaugė....

Mylima Lietuva, ką gi brangi rasi? Lūdesys krutinė dar labiau gal spaus... Nežinomas Kapas! Nežinomas Kapas — Iki tau maskvinis diena, naktį kauks!....

Tik tada pradžiugsis iš kapų kai kelsis Vytutas Didysis viduriu nakties.... Džiaugsmo asarėlės ant veido liesis, Ir Tavoji širdis smagiai sutvaksės....

Tikėki, Lietuva, tu laisva iškils, Ir naujai atgimsi dvasjoj milžinų! Jiegomis ir krauju Laisvę sau supinsi — Pastangom tikrųjų dukrų ir sunų.

Supratau kai brėško rytmečio pašvaistė, Kad yra Laisvė nuostabiai tau brangi; Tuodel tu, Lietuva, taip esi nuliudus — Priešo pavergtą labai gailiai verki....

Dzūkų Jonas.

Kitame numeryje Tribune talpina net trijų savo redaktorių paskirai parašytus straipsnius apie Potsdamo konferenciją. Vienas redaktorius savo straipsnį pavadina "Suplanuota Europai Suirutė" ir rašo: "Potsdame trys didieji.... aiškiausia prisilaikė Teherano ir Jaltos sutarčių. Tie, ypač komunistai, kurie džiaugėsi Teheranu ir Jalta kaip Atlanto Čarterio įpėdinais.... dabar irgi džiaugsis. Tie kurie turėjo viltį kad Potsdam gal pataisyš nekurias pirmesnes konferencijų klaidas, mažai teras vilčių tame raporte."

Kitas redaktorius straipsnį pavadino "Raudonoji Žvaigždė Kyla", ir pirmame sakinyje pareiškia:

"Niekaš kitas Potsdame nelaimėjo kaip tik Rusija. Rusijos hegemonija užtvirtinta ant virš pusės Europos".

Trečias redaktorius, kurio straipsnis pavadintas "Potsdamo Klaida", nurodo kad Europos ekonominiams sustiprinimui nieko nepadaryta, priešingai, industrijos nuspręsta sugriauti. Stalinas išėjo iš Potsdamo konferencijos nieko nepraradęs ir daug laimėjęs. Truman negavo nieko....

The Pittsburgh Press pastebėjo teisingai, laukdamas žinių iš Potsdamo konferencijos, ir to sulaukė: Kad ir Potsdamo sutarimai bus neaiškūs ir palikti slapytbėje, o publikai bus patiekta nuryti cukrum aptepotos gražios frazės, kaip padaryta po Jaltos suvažiavimo.

Kaip Lietuviai savo Laisvę gynė 25 metai atgal

(Tęsinys iš pereinio nr.)

Lenkų raiteliams prisiveržus

Kad mūsų žmonės dvarininkų neken-tė matyti kad ir štai iš ko: 1920 metais pro Ukmergę įsiveržus Lenkams, Kėdainių komendantas pakvietė šaulius apsaugai nuo Lenkų. Šalia šaulių ėjo ir civiliai gyventojai partizanai, kurie, Lenkus išvijo, grįžę ir savo ukius toliau savo darbo tęstė, bet sykiu budami pasiryžę ir vėl, reikalui esant, stoti į partizanus ar šaulius.

1920 metais buvau trečiojo klasėje ir priklausiau šaulių būriui. Vieną naktį prižadino mane mokytojas Stasys Jauniškis ir pranešė kad Lenkų raiteliai jau ešą Taujėnų kaime, 8 kilometrai nuo Šėtos. Jam apie tai pranešė ukininkas Barauskas iš Taujėnų okolicos. Taujėnų kaimas buvo sulenkėjęs; Lietuviškai kalbančių iš 40 kiemų buvo vos septyni ar aštuoni. Kėdainių komendantas buvo įsakęs visiems šauliams atvykti į Kėdainius apsaugai. Mums, mokiniams, kaip nepilnamečiams: Antanui Jakui, Kazuii Kaliūnui ir Juozui Stašaičiui, įsakė grįžti namon ir pranešti tėvams kur vykstame ir vėl sugrįžti į būrius.

Nors mūsų kaime šaulių nebuvo, bet tą pačią naktį man parbėgus į kaimą ir pranešus kas mokytojo buvo įsakyta, tuojau pasisiulė vykti prieš Lenkus ir ne šauliai Stasys ir Kazys Stašaičiai. Nuvykome į Užkapių kaimą. Čia daugiau prisidėjo, o mokytojas Kerza turėjo net nuosavą šautuvą. Visi linksmi atsidurėm komendanturoje.

Kitais keliais atvyko nemažas burys Šėtiškių, Karunavičių ir kitų. Mums išdavė šautuvus, parodė kaip įdėti šovinius, kaip šauti, ir paskyrė sargybon prie geležinkelio. Šaudyti ne visi mokėjo, nes burys buvo nesena įsisteigę, bet rikiuotės buvo visi apmokyti.

Prie geležinkelio, pradžioje be jokios atmainos, dieną ir naktį būdėjome. Net ir vyrus nuovargis įveikė. O mums, nesustipėjusiems moksleiviams, buvo stačiai nepakenčiama. Be to dar, tas rudens oras — šalta, vėjas, lietus. Bet, komendanto įsakyt, dvi savaites patvariai išbūdėjome.

Lenkai buvo sulaukyti. Musų šarvuotam traukiniui pradėjus iš patrankų pliekti legioninkus ir pakinkius, tie miškais, šuntakiais, nespėję atsibūčiuoti su vietos dvarininkais, spruko atgal. Visi tuomet kalbėjo kad Lenkams vadovavęs Kėdainių valsčiaus, Lančūnavos dvarininkas Kauraveckis ir kiti vietos bajorai.

Mums sugrįžus, ir mokiniai, ir šiaip žmonės džiaugsmingai sutiko ir buvo patenkinti kad ir mes, vaikai, padėjome išguiti iš musų krašto Lenkus.

Juozas Stašaitis,
Kaunas, 1935 m.

KRAJU ATPIRKTO BE KRAUJO PRIEŠUI NEATIDUOSIU

Iš berno į Lietuvos gynėjus

1919 metų Vasario pradžioje, bolševikams užėmus Šėtą ir pradėjus jiems veržtis į Kėdainius, aš tarnavau bernu, Garniškių kaime, Šėtos valsčiuje.

Vasario 10 bolševikai buvo iš Šėtos išvyti ir palaidai bėgo Ukmergės link. Vienas bolševikas, miškais bėgdamas, užsuko į Garniškius ir paprašė mano šeiminių ko valgyti. Šeiminkas valgyti davė.

— Palik šautuvą ir eik kur akys veda, jei brangi tau gyvybė, — staiga aš tariau bolševikui, su juo besikalbėdamas.

Nežinau ką jis pagalvojo, bet šautuvą paliko ir beginklis nužingsniavo miško link. Jam taip pasielgus, nei man nei kitam galvon neatėjo kėsintis į beginklio žmogaus gyvybę ar atimti jam laisvę, kurios ir mes visi taip trokštame. Paliktą šautuvą paslėpiau klojimo pastogėj, manydamas kad man teks jis pavartoti prieš tuos kurie ginklą vartoja prieš mūsų laisvę.

Po Šėtos kautynių diena dienon girdėdavosi šautuvų ir kulkosvaizdžių tarškėjimas čia prie Siesikų, čia prie Pagirių. Širdis nerimastavo. Išgirdus šaudymą, taip ir imdavo plakti.

— Eiti kartu su savaisiais, eiti ir eiti.... — rodo kas be paliovos šibždėjo į ausį. O čia, kaip tyčia, sekmadeniais

musiškiečiai kalbėtojai šventoriuje ar rinkoje kvietė eiti ginti savo ukį, namų. Aš neturėjau nei vieno nei kito. — Ar mirti už tai kad ponui, kuriam tarnauju, būtų geriau gyventi, o iš tavęs paskui juokytis?... — lysdavo mintys galvon.

— Eik! Busi laisvas! Neturėsi ant savo sprando pono, o be kovos laisvas nebūsi, — kažkokia gera dvasia be paliovos kuždėjo man į ausį. Ir ne vieną rytą, nuėjęs šerti arklį, telksnojau jam per kaklą, lyg norėdamas su juo atsiveikinti. Ne vieną kartą ištraukdavau iš pastogės šautuvą, tikrindamas ar kartais nerudyja, ir vėl jį slėpiaui, vis galvodamas kam man eiti, jei neina ginti tėvų žemės tie kurie ją turi....

— Noriu būti laisvas ir turiu eiti, — galutinai pasiryžau.

Tų pat 1919 metų Kovo 2 dieną, ankstyvą rytą išėjau skiedrynian malkų kapoti. Valandėlę pakapojęs, vėl girdžiu kaž kur kulkosvaizdžių tratėjimą. Kraujas užvirė, širdies plakimas ėmė kilnoti krutinę. Kūną įkirtau į kaladę, nuėjęs arklįdėn pasukini kartą užmečiau už edžių arkliai dobių kuokštą ir pabūčiauui jį į kaktą. Arklys, lyg nujausdamas mano susijaudinimą, didelėm protingom akim pažvelgė į mane ir nusižvengė. Kaip galima kad negalėjau kartu su juo vykti. Mes vienas kitą taip mylėdavom, vienas kito vargus ir likimą suprasdavom. Bet arklys buvo ne mano.

Išsitraukiau iš pastogės šautuvą ir, nei žodžio savo šeiminkui nepranešęs, nuvykau į Šėtą ir stojau į savanorių eiles. Nespėjau su draugais nei susipažinti kai pasigirdo karininko Reikalos komanda:

— Vyrai, už šautuvų! Priešas čia pat. Žaibo greitumu išbėgom iš busto ir atsidurėm rytų pusėje už miestelio.

— Grandinė! — vėl pasigirdo komanda.

Gerai nežinojau ką tai reiškia "grandinė", bet pamatęs kaip kiti daro taip dariau ir aš. Su šautuvu buvau apsipajinęs, nes jis juk buvo mano. Šovinių iš savo dalies nebuvau spėjęs gauti, bet savo kaimė buvau apie dešimtį jų prisirinkęs ir su savim atsinešęs.

Iš miško pasirodė keletas priešų žvalgų. Susisaukėm, ir vėl viskas nutilo. Tai buvo mano pirmutinė kariška pamoka.

Po kurio laiko grįžo musų aštuoni žvalgai ir pranešė kad bolševikai pabėgo. Švilpukas. Susirinkome ir rikiuotėje grįžom į būstą, kuris buvo vidurinėje mokykloje.

Dvi savaites stovėjome Šėtoje ir per tą laiką nei priešas musų, nei mes jo nepuolėm. Mokantieji mokė nemokančius rikiuotės ir visokių fronto gudrybių.

Brangiai apmokėjom savo puolimą

Kovo 21 išvykom į Pagirius. Iš čia pirmą valandą nakties išžygiavom į Vaidokius bolševikų pultį. Auštant, prisėlinę prie miestelio, ėmė ir priešą šaudyti. Jis mums atsakė iš kulkosvaizdžių. Užvirė smarki kova. Besiveržiant į miestelį, priešai sužeidė musų vadą Cekavičių iš Zalesčiznos dvaro. Vadovavimą perėmė viršila Pučkys. Apsikasti buvo neįmanoma, nes žemė buvo įšalus. Keturi priešų kulkosvaizdžiai švilintė mus sivilino.

Pagaliau ėmėm priešą supti. Du jo kulkosvaizdžiai nutilo, ir bolševikai ėmė bėgti į Kutronių kaimą. Tačiau likus už akmeninės šventoriaus sienos jų dalis taip ir šienauja išilgai gatvės. Norėdamas apsupti priešą, viršila sukomandavo bėgti skersai gatvės. Prieš mano akis viduryje gatvės susmuko mano draugas Juozas Grinius iš Šičiūnų kaimo, Pagirių valsčiaus.

— Juozai, negulėk viduryje kelio — šliaužk pirmyn! — sušukau aš jam, bet jis gulėjo nejudėdamas.

(Bus daugiau)

LIETUVOS ŽEMELAPIAI

(Galima siųsti pašto ženklais po 5c)

Šioje knygelėje telpa didelis Lietuvos žemėlapis, Kauno žemėlapis, Lietuvos matai ir saikai, miestelių ir miestų vardai ir prie kurių apskrčių priklauso ir kitos informacijos apie buvusią Nepriklausomą Lietuvą.

Kaina su prisijuntimu tik \$1.00

Reikalaukit "Dirvoje"
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

KELIONĖ I SAN FRANCISCO

K. S. KARPIUS.
Pastabos ir Patyrimai Kelio-
nėje ir San Francisco.

(Tęsinys iš pereinamojo nr.)

DABAR San Francisco yra vienas iš svarbiausių Pacifiko karo uostų, iš jo per tuos vadinamus Aukso Vartus išplaukia karo laivai, kariuomenė ir

amunicija karui prieš Japonus. Iš čia skrenda lėktuvai į Pacifiko salas ir kiti gryžta atgal.

Miestas užima 42 ketvirtainių mylių plotą, nes tik tiek žemės tame kalnuotame plote, o tarp San Francisco įlankos iš rytų ir Pacifiko iš vakarų.

Pats miestas yra kalnuotas ir ant nekurių kalnų išstatyta dar aukštesni dangoraižiai, iš kurių žiūrint į apacią aplinkui matai per daug mylių. Jeigu

buna žemi debesys tai budamas aukštame pastate ant kalno esi jau tarp debesų ir aplink žemės nematai.

Plėstis miestas gali statydami į pietus, ir taip daro, tik ten vėl tęsiasi aukšti kalnai, o ant stačių, aukštų akmeninių kalnų nėra kaip namai statydinti. Ir paties miesto ribose kur peraukštą ir perstatų kalnas jis stoko plikas.

Senasis miestas prasidėjo žemai prie vandens, bet augant turėjo lipti į kalnus ir lipo, iki perlipio į kitą kalną šoną, paties Pacifiko pakraštyje, naujos dalys su senųjų miestu susisiečia tuneliais ir kasta po kalnais.

MIESTO rotušė, išstatyta vėliau po to 1906 metų žemės drebėjimo, yra vienas iš puikiausių pastatų pasaulyje ir sudaro dalį miesto viešojo centro. Rotušės architektūra nepaprastai puiki. Rotušės bokštas (doma) yra 110 pėdų diametre ir 300 pėdų aukščio — aukštesnė negu Kapitoliaus doma Washingtono.

Miesto rotušė stovi skersai placių gatvės nuo Opera House ir War Memorial, kur atsibuvo pasaulinė konferencija.

Pati rotušė savo didumu ir architektūra visai panaši į Kapitolių Washingtono, kur telpa Kongresu Rumai.

Tokios didelės rotušės statydinimas šiam miestui buvo to miesto vadų geras numatymas į ateitį, jie tikėjo kad miestas turės augti ir didėti, po didžiojo žemės drebėjimo 1906 metais, kada miestas buvo visas išgriautas ir išdeginas.

TILTAI San Francisco miesto srityje užima svarbią rolę.

Du žymiausi tiltai yra: Golden Gate (Aukso Vartų) tiltas, ir San Francisco-Oakland Bay tiltas. Šis pastarasis yra pats naujausias ir jungia San Francisco su dideliu Oakland miestu ir rytus už tos plačios San Francisco įlankos.

Kaip Brooklynas, New Yorkas ir New Jersey atskirti paliginamai siauromis upėmis, negalėtų patogiai susisiekti be tiltų ir tunelių, taip be šių tiltų susisiekimas būtų labai nepatogus San Francisco gyventojams.

San Francisco atskirtas žymiai platesniais vandenimis nuo Oaklando ir į šiaurę nuo toliau besitiesiančio žemyno ir sekančių Oregon ir Washington valstijų.

„AUKSO VARTŲ“ tiltas sujungia vandens pertako nukirstą žemyną einantį Pacifiko pakraščiu į šiaurę.

Tas pertakas, vandens vartai iš Pacifiko į San Francisco įlanką guli tarp aukštų uolėtų kalnų iš pietų ir iš šiaurės. Iš pat pavandenio kur guli senasis San Francisco miestas, ir per plačią įlanką nuo Oakland miesto, vakare kai saulė leidžiasi per tą atvirą švarpą tarp akmeninių kalnų matosi toks puikus reginys, kad išrodo visas vanduo aukso nutiestas.

Tie „vartai“ yra visiškai siauri lyginant prie to vandens kuris išsiplėčia į rytus už jų ir sudaro didelę įlanką ir eilę uostų. Jie yra lyg vartai laivams įplaukti iš Pacifiko į visus apie tą įlanką išstatytus miestus ir priemiestius. Jie yra vartai laivams iš tos įlankos uostų išplaukti į Pacifiką ir visą pasaulį. Seniau, kai lėktuvų nebuvo, karo metu pastatytos kanuolės San Francisco kalnuose ir kalnuose antroje pusėje tų „vartų“ galėjo su laikyti bent kokį karo laivyną nuo užpuolimo San Francisco iš Pacifiko pusės.

„Aukso Vartų“ tiltas yra ilgiausias pasaulyje tiltas, neturintis jokio ramsčio per platų ir gilų „vartų“ vandenį; tai vienatinis tiltas nutiestas per bent kokį didelį uostą.

Tiltas yra labai aukštas ir po jo apačia praeina visi laivai. Tas tiltas yra 8940 pėdų il-

Parsivežė Našlaitį

Amerikietis karys parodoma su 12 metų berniuku, apręgtu kario uniforma. Tas berniukas tai Lenkas našlaitis, kurį karys parsivežė iš Europos ir paima už augytinį.

gio, o per giliausią vandens dalį be jokio stulpų kabo per 4200 pėdų. Kiti didieji tiltai, pragaršę rytinėse valstijose, pusiau trumpesni už „Aukso Vartų“ tiltą. Šio tilto išstatymas kaštavo 35 milijonus dolerių.

Pats turėjau laimę matyti kaip tie „Aukso Vartai“ išrodo, kuomet važiauvau iš San Francisco, per tą plačią įlanką į Oakland. Tą tiltą ir tą vandenį galima matyti visada; jį mačiau gerai ir gana artimai iš Mark Hopkins viešbučio bokšto kai su p. Kumsiu nuvykau į bokštą. Bet tuo laikotarpiu buvo tik paprastas vaizdas: akmenų krantai, vandens kelias ir virš to vandens nuo vieno į kitą krantą nutiestas tiltas.

Tačiau, išvažiuojant iš San Francisco, apie 7 valandą vakarop, saulei leidžiantis (pasitaikė ir oras visai tyras), tas platus vandens kelias, saulės spindulių nutiestas, tiesiog darė žavėjantį reginį: visas vanduo, nusitiesiantis į Pacifiką, išrodė kaip ištarpinto aukso — bet daug gražesnis, nes aukso turi tik taip sau geltonumą ar rausvumą, jeigu rausvas aukso, bet neturi ir negali išreikšti to gyvumo kokį išreiškia besileidžiančios rausvos saulės spinduliai ištriskę ant ramaus vandens paviršiaus.

Pats tas tiltas tame aukso vaizde svarbos nelošia — matosi tik tamsūs šešėlis ir į save jokio dėmesio netraukia. Dienos metu jis matosi raudonai nudažytas didelis tiltas.

OAKLAND BAY tiltas, pasikliaus išstatytas, tik keli metai atgal, kaip tiltas yra ilgiausias už visus iki šiol žinomas tiltus, tačiau jis paremtas eile per vandenį nustatytų stulpų vienas nuo kito gana arti. Prie to, tas tiltas atsiremia ir į mažą kalnuotą salą esančią viduryje įlankos; saloje per kalną iškastas tunelis, už jos vėl seka tiltas į Oakland miestą. Šis tiltas išstatyti kaštavo net 77 milijonus dolerių ir jis tarnauja kaip būtina reikmenis susisiekimui tarp San Francisco ir kitų miestų į rytus nuo jo.

Prie San Francisco, šiaurėje nuo Oakland Bay tilto, randa si ta garsi kalėjimo sala Alcatraz. Ji guli įlankoje tiesiai tame saulės take ir to kalėjimo įnamiai, turėdami daug laisvo laiko, kasdieną gali prisižiūrėti tuo puikiu „aukso vartų“ reginiu.

Išvažiuojant į Los Angeles, kalnų aukštumomis, orui esant tyram, turėjau laimę matyti ankstyvą kalnuose saulėtekį, o išvažiuojant iš San Francisco mačiau Pacifiko saulėleidį ir tą reginį kuris davė San Francisco miestui pragaršėti „aukso vartų“ pavadinimu.

Dar vieną ypatybę Kalifornija turi, ką Lietuviai gerai

Kariai su Lietuvos Pabėgėliais

SKAUDUS LIETUVIŲ PABEGĖLIŲ LIKIMAS

Dirvos skaitytoja, p. Nikšėnė, iš Amsterdam, N. Y., prisiuntė savo sunaudo kario laišką gautą iš Vokietijos, rašytą Birželio 13, 1945, sekančio turinio:

Vakar aš kalbėjau su Lietuviais. Patyriau kad šioje vietoje jų yra apie 400. Nugarau juos kalbant gatvėje. ir aš užkalbinau. Jie papasakojo turi sudarę savo komitetą, rupinasi patirti apie Lietuvos laisvę, ir kur jiems dėtis ir viską kitą. Mums uždrausta kalbėtis su civiliniais žmonėmis, bet aš pas Lietuvos nuolau. Daug ir kitų kareivių nuolina pas civilius.

Sutikau vieną vyrą kuris sako yra chemikas tyrinėtojas ir agrikultūros patarėjas, ir jo žmoną, kuri yra mokytoja. Kalba ir biskip Angliškai. Jie labai nustebę kad taip gerai kalbu Lietuviškai. Jie turi tris vaikučius. Iš Lietuvos turėjo bėgti kaip stovi. Jie pasakojo kad po Vokietin geriau buvo gyventi negu po Rusais. Sakė, Vokietiai tuoj žmogų užbaigia jeigu žudys, bet Rusai tai prailgina kad kentėtų ilgą laiką. Labai jie visi laukia Lietuvos laisvės atgavimo. Sakė, būtų gerai kad Amerika žinotų kaip Rusai elgiasi. Vokietiai blogi, bet Rusai dar aršesni.

Pasakojo man kad per 27 metus bolševikų ir Stalino valdymo žuvo 32 milijonai žmonių, Rusų, Lietuvių, Latvių ir visokių. Iš Lietuvos, sako, per okupaciją jų apeliokės per dvi dešimtis išvežė į Sibirą ar išvežė 40,000 žmonių. Aš tikiu kad jų kalboje yra daug teisybės, bet jie yra žmonės neruoti, susigrauzę tai gal ir biskip blogiau pasako, bet aš žinau kad jų pasakojimai negali būti melas.

Aš nueisiu vėl pas juos, gal daugiau sutiksiu. Jie neužligo kelias iš čia, tai kai atrąšysit man laišką ju jau nebebus. Vistik neužmirškite ką aš čia parašiau, ir jeigu norit tai pasakykite kunigui apie tai, lai jis musų žmonėms praneša kaip Lietuviai išblaškyti ir kad jie nori Lietuvos išlaisvinimo, kad jie labai Rusų išskankinti.

ANTRAS LAISKAS

Tas pats karys rašo ir antrą laišką savo tėvams apie Lietuvos pabėgėlius:

Apie tuos Lietuvius vėl. Aš vakar vėl buvau nuėjęs pas

pažystą iš Lietuvos — tai paprastos avizos, apie ką čia noriu nors trumpai pastebėti.

AVIZOS Kalifornijoje auga vietoje smilgų visais geležinkelio pakraščiais ir kalnų pašonėmis. Visa Kalifornija užkrėsta laukinėmis avizomis, kurių išplito nuo to kai seniau traukiniais vežant arklus bu-davo vagonai apvalomi ir su mešlu iššluojama avizų. (Bus daugiau)

Skrendanti Garažai Trumpe Ateityje

Po šio karo, Amerikos žmonės kurie keliauja turės ir šį naują patogumą: kurie važiuos iš New Yorko į San Francisco, galės savo automobilį pasiūsti skraidančiu garažium, dideliu lėktuvu, pats nuvykti ten greitu laiku pasiažieriniu lėktuvu ir ten turėti savo automobilį važinėjimui. Nereikės vargti keleto dienų ilgoje kelionėje automobiliu.

STALINAS GYVENO KAIP BAILYS

Amerikos spaudos atstovai aprašo kokių didelių atsargumu Stalinas slampinėjo Potsdame konferencijos metu, kur pirmą kartą išdrysio išvažiuoti iš Rusijos ribų.

Jaltoje, jį saugojo 20,000 višokios rūšies sargų, militariškų, slaptų šnipų, diplomatiškų ir asmeniškių tarnų.

Potsdame ta skaitlinė keliaropių viršyta. Čia Stalino atkeliavimas ir gyvenimo patalpos buvo apstatyti gyva siena. Sovietų kareiviai ir šnipai ne tik stovėjo prie Stalino durų, bet buvo pastatyti ir šalia Amerikos ir Britų sargybų prie durų Prez. Trumano ir Britų premjero kambary. Iš mitingo salės visi trys didieji turėjo paskiras išieigas ir savo gyvenamas patalpas.

Laikė trijų didžiųjų posėdžių nors uniformuota bolševikų sargyba išeidavo ir uždarėdavo duris, bet viduje salėje vis buvo laikoma apie 60 bolševikų šnipų.

MĖSA VIS SIUNCIAMA Į RUSIJĄ

Nežiūrint paskelbimo kad bus sulaukiyta vežimas į Rusiją mėsos ir sviesto sulgy lėndlease, vis tik per Liepos, Rugpjūčio ir Rugsėjo mėnesius į Rusiją nuskirta ir vežama 25 milijonai svarų mėsos, 5 milijonai svarų sviesto, 2 milijonai svarų surio, 25 milijonai svarų miltų, 5 milijonai svarų džiovintų žirnių, 2 milijonai svarų džiovinto pieno, ir tt.

Tuo tarpu, karo departamentas pranešė jog Amerikos armija sulaukys teikimą maisto Europos išlaisvintoms šalims.

Kitą dalį Europos badu marinant ir šeriant Rusiją, kur karas pasibaigęs, Amerika padarys pasaulį savo priešu, nes Europos dalys, bolševikų užimtos, maitinamos iš Amerikos gaunamu maistu, bus melagingai įtikinamos kad tik Rusija visko turi ir gali pagelbėti, o Amerika nori tik jų „kraują siurbti“, maistą patys kapitalistai suėda....

Gabenimas maisto į Sovietų Rusiją nesutinka su naujo Agrikultūros Sekretoriaus Anderson pareiškimu, kuris pasakė, „Amerika negali maitinti visą pasaulį“. Laikas būtų liautis šėrus perdidelį nepasotinamą pasaulį — Rusiją.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, del apkaivavimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm negu išmoka už nuostolius.

Patarnausiu gerai ir greitai, su nauda jums.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Savings Bld.
Telef.: MAIN 1773.

KALENDORIAI 1946 METAMS

KALENDORIUS No. 124—Le Luxe su paveikslais, kaina \$12.50 už 100 su prisutimu
KALENDORIUS No. 112—De Luxe kaina \$15.50 už 100 su prisutimu
KALENDORIUS No. 118—mažas del šūntimo laikrodis, \$7.50 už 100. Pinigus siųskit su užsakymu.

LITHUANIAN ART
CALENDAR CO.
619 East 128th Street
Cleveland 8, Ohio

MARGUTIS

Skaitykit „Margutį“, komp. A. Vanagačio leidžiamą muzikos ir juokų žurnalą. Eina du kartai į mėnesį. Kaina metams \$2. Prisiųskit 10c pašto ženklais, gausit vieną numerį pamatymui.

MARGUTIS
6755 So. Western Ave.
Chicago, Ill.

Mes Duodam ir Iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY Co's VĖSIAME BASEMENTE

1.99

Jaukios Vasarai Suknelės

Štai Patogios Suknelės Karštos Vasaros Metui!

Smagios gėliuotų spausdinių vatines skabiamos suknelės kaip čia parodoma. Taipgi yra atvirais pečiais pinafore suknelių. Visos garantuotos skalbtis ir tvirtų spalvų. Mieros 14 iki 20 panelėms ir moterims.

Naujas Siuntinys!

„Baby-Doll“

SANDALAI

2.98

Airplane stampai 1, 2, 3 ir 4 dabar geri šių avalų pirkimui.

Kiekvienas mėgsta „Baby-Doll“ sandalus! Mažom ir didesnėm mergaitėm—iš rudos ar baltos odos, tvirtais padais. Tinka dėvėti rudeni ir į mokyklą. Mieros 4 iki 8 mergaitėms ir panelėms. Taipgi jaunikiams mieros 12 iki 20..... 1.98

CLEVELANDO IR APIELINKĖS ŽINIOS

DIRVA—6820 Superior Avenue. ENdicott 4486—Atdara vakarais

Kiek Did. Clevelando
Lietuvių Tarnauja
Kariuomenėje

(Ar jūsų sunaš ar dukters vardas jau pridurtas American Lithuanian War Activity Komitetui? Priduokit šiuo adresu):

Jurgis K. Venslovas,
1267 E. 82nd St. CE 4565

Clevelandiečiai Lietuviai mi-
lartinėje tarnyboje:
(Tęsinys iš pereinamo nr.)

Kumeta Petras,
Karlonas Petras,
Kaškevičius Petras Jr.,
Kuncaitis Pranas Jr.,
Kaitis Richard,
Kazel Stasys,
Kazel Simonas,
Karpavičius Jonas,
Karpavičius Povilas,
Karpavičius Juozas,
Karpavičius Jurgis,
Kirk Jonas,
Luiza Vladas,
Lukas Vitas,
Lapinskas Antanas,
Lukpetris Povilas,
Lapėnas Juozas,
Lekutis Vladas,
Lekutis Pranas,
Lekutis Vincas,
Lekutis Stasys,
Lasko Pranas,
Lasko Antanas,
Lasko Kazys,
Lasko Vladas,
Lasko Bruno,
Laburda Vladas,
Levickas Antanas,
Lutkus Vincas,
Lutkus Alex,
Lewiss Petras,
Lukonaitis Edvardas,
Laukevičius Antanas,
Laukevičius Pranas,
Laukevičius Juozas,
Loranz Antanas,
Milikas Petras,
Milikas Carl,
Milikas Jonas,
Milikas Antanas,
Mušinskas Vincas,
Mitchell Henry J.,
Mazur Edvardas,
Mazur Jurgis,
Matulis Albertas,
Mikelonis Antanas,
Mudrauskas Alfonsas,
Minkevičius Jonas,
Minkevičius Povilas,
Minkevičius Antanas,

Wilkeliens Padėka

Šiuo išreiškiu savo širdin-
gą padėką sąryšyje su mirti-
mi mano brangaus vyro, Niko-
demo Wilkelio, tiems kurie
prisidėjo prie jo laidotuvių:
kunigams V. G. Vilkutaičiui,
B. B. Bartis, B. Ivanauksui, vi-
siems Lietuviai Taupymo ir
Paskolos Draugijos direkto-
riams kurie pasitarnavo grab-
nešiais ir garbės grabnešiais.
Nikodemio seseriai, Mrs. Ma-
ry Mueller, broliui Andriui, vi-
siems mano brangiems gimini-
ams ir draugams kurie savo
prisidėjimu ir pasitarnavimu
padarė taip daug palengvini-
mų mano juodu valandų.

Aciu visiems už gėles ir už
mišias, už atsilankymą šerme-
nyse, pamaldose bažnyčioje ir
palydėjimą į kapines. Dauge-
liui laidotuvių direktorių kurie
dovanojo limousinus; laikra-
ščiams kurie talpino aprašymus
ir sąjaušmą. Aciu kuopoms
ir draugijoms už prisijusias gė-
les.

Aciu daugybei gerų draugų
kurie visu kuo pasitarnavo lai-
ke šermentų ir prie priėmimo
žmonių po laidotuvių.

Nuosirdi padėka Mr. An-
thony J. Grdina už jo prielan-
kų visapusių pasitarnavimą.
Pagaliau, specialiai dėkoju
tam buriui savo brangių drau-
gų kurie visu laiku stovėjo
prie manęs.

Laidojimo patarnavimas
bus tęsiamas ir toliau

Šiuo noriu pranešti kad
N. A. Wilkelis Laidotuvių Na-
mai ir toliau tęs patarnavimą
daugeliui mūsų draugų tuo pa-
čiu prijausmingu budu kaip
praėjusieji.

Aldonna Wilkelis
ir šeima.

ACIU PONIAI ONAI
RAMANAUSKIENEI

Šiuo tariau savo širdingą
acių poniai Onai Ramanauski-
enei už jos padovanotą man
tokį puikų gėlių buketą mano
gimtadienio dienoje, penkta-
dienį, rugpjūčio 3.

Helen Dunbar.

SVEČIAVIMAI

Alekas Banyš vyksta į Nia-
gara Falls, N. Y., pavišėti pas
savo brolių. Su juo kartu va-
žiuoja Viola Milikauskas ir
Adele Milikauskas.

Alekas Banyš vėžasi ten ir
LVS išleisų knygų paplatinti.
Polteris sunus, Jonas Pol-
ter, M. O. M. First Class, iš
U. S. Navy, parvyko mėnesiu
laiko paviešėti namie. Jis pa-
važiuojo iš Aleutiškų salų.

Savo žmoną ir tėvus lanko
Major Juozas Muliolis. Par-
vyko pirmą kartą po virš 3
metų. Jis buvo Islandijoje ir
Europoje vakarų fronte.

Pas savo tėvus vieši ir Lt.
Vytautas Šukys, parvykęs šio-
mis dienomis.

K. Leimonas buvo išvažia-
vęs į Pennsylvania, lankėsi
Erie ir kitur. Albione aplan-
kė Dirviete K. Chutela, parve-
žė šio prenumeratą už Dirvą.

Iš Chicago lankėsi Dirvos
skaitytoja Veronika Balsienė.

Aplankė Lietuvius Darželį, pa-
sigerėdama mūsų tautos did-
vyrių paminklais.

Ji viešėjo pas savo dukterį
ir žentą Neverauskus, atlan-
kė savo brolių Antaną Bartkų ir
broliene, taipgi apsilankė pas
biznierių Urbsaičius ir Dum-
bliauskus, pas Dominiką Jaku-
baitį, pas Lapinius ir kt.

Trumpai paviešėjus, su duka-
teria Julia grįžo atgal Chica-
gon. Julia išvažiuojo į Chica-
gą praleisti atostogas su savo
motina ir sesere Bronė.

Pas Mrs. Kissel svečiavosi
Cantoniskiai Feliksas Valavi-
čius su žmona ir sunum Vladu
bei marčia, ir aplankė kitus
savo draugus, Marę Galkaus-
kienę, Petrą Kačenauską, ir
apžiūrėjo Lietuvius Darželį ir
kitas šio miesto įdomybes.

MIRIMAI

PETRAS DUDA, 32 metų am-
žiaus, mirė Clevelande, kur
buvo ir gimęs. Pamaldos at-
sisibus 9:00 val. ryto, rugpjū-
čio 11, St. Benedict's bažnyčio-
je, East Blvd. Pašarvotas Kon-
ter Funeral Home, 2969 East
Blvd.

Velionis paliko žmoną, Irene
(nee Lorence), taipgi tėvus,
Martina ir Kazimierą Dudus,
1347 Giddings Rd. Liko jo
seserys, Mrs. Anna Sykora,
Mrs. Marie Ritters, ir Mrs.
Catherine Yarish.

KALĖDŲ dovanas savo ka-
riams esantiems užjūryje, ku-
riems neteks sugrįžti šymet į
Ameriką, paštas pataria pradė-
ti siųsti tarp rugsėjo 15 ir
Spalių 15.

RENGIASI 150 METŲ
SUKAKTIES MI-
NEJIMUI

Clevelandui 1946 metais su-
eis 150 metų. Paminėjimui 150
metų miesto sukakties ruošia-
masi jau dabar. Mayoras Bur-
ke paskyrė komitetą iš 100 žy-
nių šio miesto piliečių kurie
paruos planus tinkamam su-
kakties atžymėjimui.

Reikia tikėtis karas su Ja-
ponija kitą metą bus pasibaig-
ęs, taigi miestas pasinaudos
visomis galimybėmis padaryti
tas sukaktuves tokiomis didė-
lėmis kad atkreips į Clevelan-
dą visos šalies dėmesį.

JACK & HEINZ, Inc., prane-
ša kad tos kompanijos dirb-
tų valdys darbininkams įvedama
40 valandų darbo savaitė. Da-
lis darbininkų jau paleista.

San Carlo Opera Co.
Atvyks į Clevelandą

Šį rudenį vėl bus patiekta Cleve-
lando muzikos mylėtojams eilė ope-
rų, kuomet atvyks San Carlo Ope-
ra Company, kuri perstasys šešias
Italiskas ir Prancuziskas operas
Public Music Hall, Spalių 11, 12,
13 ir 14.

Tos operos pakvietimui į Clevelan-
dą darbuojasi Giacomo Bernardi,
ir bus perstatyta operos du popie-
rius kainas. San Carlo Opera Co.
vedėjas, Fortune Gallo, atveš į Cleve-
landą didelę kompaniją artistų,
su gausiu orkestru, baletu ir charu.

Du metai atgal, su San Carlo da-
lyvavo tarptautiniai žinomos ope-
ros žvaigždės kaip Giovanni Marti-
nelli, Stella Roman, Licia Albanese,
Bruna Castagna ir Kurt Baum.

Tarp artistų šymet bandoma gau-
ti Jeannette MacDonald, taipgi Ma-
ry Henderson, Grace Panvini, Ste-
la Andreeva, Margery Mayer, Mos-
tyon Thomas, Mario Palermo, Jess
Walters, Harold Kravitt ir Carlo
Morelli, iš Metropolitan Opera Co.

San Carlo Opera Co. per savo 35
metų veikimą plačiai pasizymėjo vi-
soje šalyje ir dabar užbaigė pasek-
mingą sezoną New York.

Operų dienos bus sekančios:
LA TRAVIATA — Spalių 11 va-
kare.

IL TROVATORE — Spalių 12 va-
kare.

MADAME BUTTERFLY — šeš-
tadienį po pietų, Spalių 13.

FAUST — šeštadienio vakare,
Spalių 13.

CARMEN — sekmadienį po pie-
tų, Spalių 14.

AIDA — sekmadienio vak., Spa-
lių 14.

NOTARY PUBLIC

Turint reikalą notarizuoti
dokumentus kreipkitės į

K. S. KARPIUS

6820 Superior Ave.
ENdicott 4486

Nikodemas A. Wilkelis

Laisnuotas Laidotuvių Direktorius
IR BALZAMUOTOJAS

Šermentis kambarius duodame vartoti nemokamai

Naujoji, moderniniai įrengtoji nuosavioji vieta

6202-04 SUPERIOR AVE.

HENDERSON 9292

6820 SUPERIOR AVENUE

CLEVELAND 3, OHIO

PHONE: ENdicott 4486

The Potsdam Conference

(From The Detroit Times,
Aug. 4, 1945)

THE Potsdam conference has
apparently proved to be
exactly what it was expected
to be—an instrument for the
confirmation by the United
States and Great Britain of
the European policies of So-
viet Russia, already initiated
and enforced WITHOUT inter-
national consultation.

The carcass of defeated Ger-
many was most thoroughly
picked over, largely and solely
for the benefit of Russia—an
enterprise for which Russia
hardly needed American and
British approval, since she had
already determined upon the
procedure and was indeed well
launched upon it.

As for ALLIED POLAND
there was only the bitter af-
firmation of the accomplished
fact that she is a mere WARD
of Russia, entitled to only such
reparations from Germany as
may fall as crumbs from the
Russian table.

There was not even a MEN-
TION of Allied Yugoslavia,
and of Lithuania, Latvia and
Estonia—all of which have
lost their identity as sovereign
nations, having been absorbed
within the Russian empire.

The only mention made of
the former satellite nations of
Romania, Bulgaria, Hungary,
Finland and Austria was to
the effect they are STILL sat-
ellite nations—but now of
Russia rather than of Ger-
many.

The Potsdam conference, ac-
cordingly, was a great satis-
faction to Russia, although
scarcely essential to her.

Since the most important
things done there were AL-

READY done, on Russia's
own responsibility and by her
own means and in accordance
with her own interests and
ambitions, it is difficult to see
what purpose the Potsdam
conference served or WHY it
was held.

THERE is, of course, the im-
portant matter of the Pa-
cific war to be considered.
But regarding this there
was only SILENCE.

If there was discussion of
the Pacific war, it is not re-
ported.

If there was a DECISION
made about it—particularly
about Russia's future part in
it—it remains a secret.

There was great skepticism
among the American people
about the necessity and wis-
dom of President Truman's
journey to Potsdam in the be-
ginning, and there is even
greater skepticism now.

If there was any INTENT
that international JUSTICE
was to be done at Potsdam—
in the interests of our helpless
European Allies, not to men-
tion of all our defeated ENE-
MIES it was frustrated.

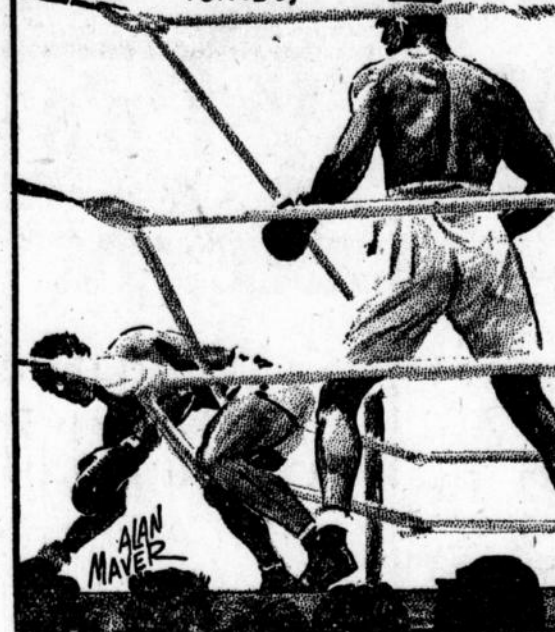
If there was only intent
that Soviet Russia was to be
CONFIRMED in all her pre-
vious acts—which have the
ultimate and complete bolshe-
vization of Europe as their
object—why could this not
have been done just as well,
and more honestly and less
expensively, from the home
offices of the American and
British statesmen?

More than ever, the Ameri-
can people are convinced that
the president of the United
States should STAY in the
United States, and attend to
the BUSINESS of the United
States—our principal Ameri-
can business just now being
the conduct and winning of
the Pacific war.

More than ever, the Ameri-
can people are convinced that
the President of the United

STARS IN SERVICE

JACK
DEMPSEY. WORLD'S HEAVYWEIGHT
CHAMP FROM 1919 TO
1926 AND NOW A COMDR.
IN THE U.S. COAST GUARD, LANDED
ON OKINAWA WITH OUR INVASION
FORCES!

ANY TIME JACK
PUT A MAN ON
THE ROPES HE
WAS A CINCINCH TO
FINISH HIM—
BUT EVEN THOUGH
OUR BOYS HAVE
THE JAPS ON
THE ROPES
IT STILL WON'T
BE A CINCINCH
TO FINISH THEM,
BUT YOU CAN
HELP INSURE
FINAL VICTORY
BY INVESTING
ALL YOU CAN
IN WAR
BONDS!

U. S. Treasury Department

States should be REQUIRED
to stay within the borders of
his own country, and to attend
strictly and exclusively to the
AFFAIRS of his own country
and his own duties pertaining
thereto.

IMMEDIATE
APPRAISAL AND
QUICK ACTION
ON
FIRST MORTGAGE
LOANS

The
Cleveland
Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

JONAS G.
POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas,

Popieriuntojas

Apkainavimas ar patari-
mas reikale jūsų namo
pagražinimo suteikiama
nemokamai.

495 East 123rd St.
Telefonas P Otomac 6899

Field Office Main Office
Phone IV. 0464 YE. 2388

JOHN STEPONAITIS

Residence

Geraldine Avenue
Richmond Heights, Ohio

Real Estate Agentas

Atstovauja

The JOS. A. HUBER Co.

REALTORS

1306 Center Rd. Cleve. Hgts

KAIMYNIŠKOS
UZEIGOS

TREE'S CAFE

1457 East 71st Street

LIETUVISKA UŽEIGA

ALUS DEGTINĖ VYNAS

Smagi vieta sueiti savo se-
nus pažystamus ir draugus.

Eleanor ir Anthony Budas

Savininkai (20)

BROTHERS CAFE

LIETUVISKA UŽEIGA

1603 E. 79th Street

DEGTINĖ ALUS VYNAS

Užkvičiame savo draugus

Lietuvius atsilankyti.

Atdara nedėdieniais.

KAZYS LEIMONAS, Sav.

Savininkas

SUPERIOR-
RUSSELL INN

LIETUVISKA UŽEIGA

6824 Superior Ave.

LIQUOR WINE BEER

Vieta kur sustoja kitų miestų

pravažiuojanti Lietuviai

Helen Urbšaitis Helen Dunbar

Savininkas

Vasaros Meto Pavoja

Magiškas viliojimas vasarą į
atvirus laukus, palengvėjimas
gauti gasolino, ir jausmas kad
karas beveik jau baigiasi, gali
sudaryti liudnus vaizdus Cleve-
lando gatvėse, jeigu nebus
atsižvelgiama į atsargumą.

Laikraščiai kasdien praneša
apie užmušimų ar sužeidimų
daugėjimą trafike, kas paro-
do kad karo lauke žūsta tiek
kiek žūsta žmonių namų
fronte. Kiti aprašymai pasa-
ko kaip karys perleidęs įvairų
pragarą karo frontuose, namon
parvažiuos užsimušo automo-
bilio pasivažinėjime.

Trafiko mirčių skaičius Cleve-
lande viršijo jau pusę sim-
to šiu metų bėgyje. Ant to
neapstos, bet eis didis, kaip
visi įrodymai sako. Kas bus
sekančios mirties auka niekas
negali pasakyti, kaip ir nežino
kur randasi Hitleris.

Nežiūrint to visko, reikalin-
ga ypatingai dėti pastangas
pačiam saugotis ir kitus sau-
goti jeigu pats važiuoji auto-
mobilu. Einant per gatvę rei-
kia eiti tik pažymėtos skers-
kelės. Prisidėkit prie palai-
kymo Clevelando trafiko mir-
čių žemiausiame laipsnyje.

Cleveland Police Dept.

OHIO Valstijos Legislatura
nuskyrė \$1,860,000 sumą val-
stijos miškų atgimimui. Gu-
bernatorius Lausche tą bilij
užgria, sako tai yra reikalin-
giausias dalykas pataisyti
nekurių pačių skaudžiausių ap-
sireiškimų pietinėje valstijos
dalyje.

Miškų priežiūra ir atgimi-
mas duos daug darbų gryž-
siems kareiviams.

Valstijos legislatura užtvir-
tino apie 80 milijonų dolarių
įvairiems viešiesiems valstijos
darbams ir pagerinimams kaip
tai kelių ir namų statybai ir
įgijimui žemių viešiesiems reika-
lams.

S. S. "ALABAMA"